

Rakennusten suunnittelu 2003

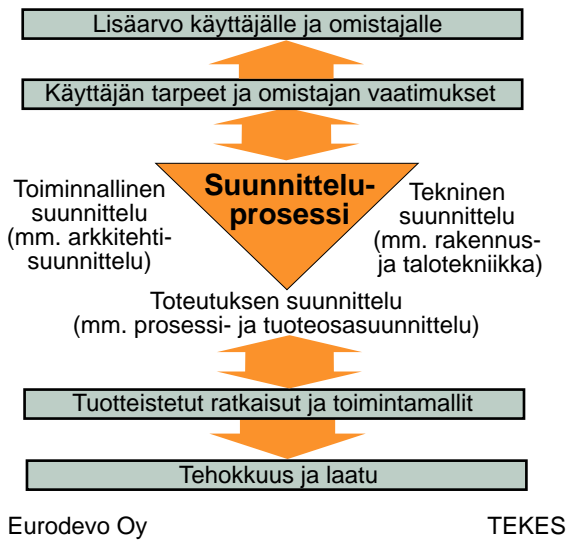
U
tilitas
V
enustas
F
irmitas

www.supro.info

RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 - UUDISTUVA SUUNNITTELUKÄYTÄNTÖ

Toimiva rakennettu ympäristö on nykyaikaisen yhteiskunnan hyvinvoinnin perusta. Rakennettu ympäristö muodostaa kaksi kolmannesta kansallisvarallisuudestamme ja on keskeinen osa kulttuuriperintöämme. Rakennus- ja kiinteistöalalla on merkittävä taloudellinen vaikutus yhteiskuntaan, sen toimintoihin ja ympäristöön.

Korkeatasoiseen suunnitteluun perustuva, ympäristöystävällisesti ja kestävästi rakennettu, turvallinen ja viihtyisä ympäristö tuottaa elämänlaatua asukkaille ja kilpailuetua yrityksille ja houkuttelee yhdessä hyvine palveluineen Suomeen osajia, yrityksiä ja sijoittajia. Hyvin toimiva rakennettu ympäristö on koko Suomelle tärkeä kilpailutekijä. Rakennettu ympäristö muodostaa elämämme fyysiset puitteet.

MIKSI UUDISTAMINEN ON TARPEEN?

Rakennettuun elinympäristöön liittyvät kansalliset arvot ja tulevaisuuden pyrkimykset on esitetty edellä kerrotulla tavalla Kansallisen rakennuspoliittisen ohjelman johdannossa.

Kansalaisten perusoikeuksiin kuuluu oikeus terveelliseen ympäristöön. Edelleen on niin kansan- kuin yksityistaloudenkin kannalta tärkeää että rakennukset, joihin sitoutuu runsaasti pääomia, palvelevat mahdollisimman hyvin käyttäjiään ja tuottavat omistajilleen.

Suunnittelulla on hyvin keskeinen rooli kun rakentamisessa asetetaan tavoitteeksi terveellinen ympäristö, omistajille ja käyttäjille koituvat lisäarvot sekä tehokkaat prosessit.

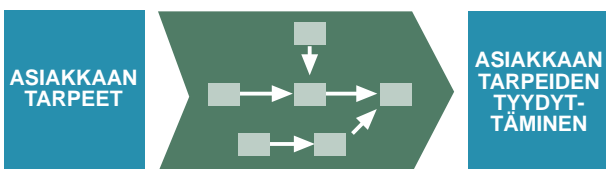
Rakentamiseen ja rakennetun elinympäristön suunnitteluun liittyvät odotukset ja paineet ovat lisääntyneet toimialan operatiivisessa toimintaympäristössä tapahtuneiden muutosten sekä omien prosessien ympäristön muutoksia hitaamman kehityksen seurauksena.

Operatiivisen toimintaympäristön muutokset johtuvat teknologioiden, poliittisen ja taloudellisen sekä sosiaalisen ympäristön muutoksista. Operatiivisen ympäristön muutokset heijastuvat suunnitteluorganisaatioiden työympäristöön, työn luonteeseen, työn uudelleenjärjestelyihin sekä organisaatioiden rakenteisiin.

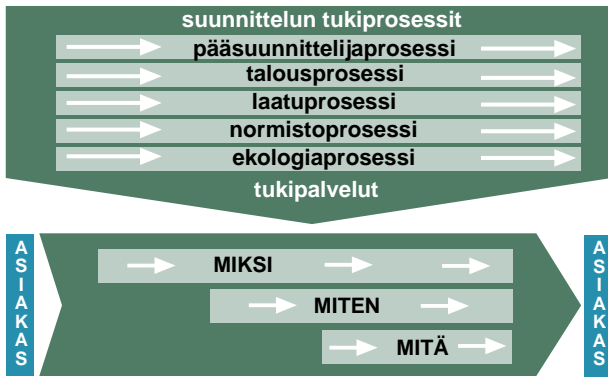
Suunnittelutoimialat ovat lähteneet lunastamaan arvopohjaan liittyviä odotuksia uudistamalla kaikkia rakentamisen suunnittelualoja koskevat käytännöt vastaamaan yritysten operatiivisen toimintaympäristön muutoksista johtuvia vaatimuksia.

MITEN KÄYTÄNNÖT UUDISTUVAT?

RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 suunnittelukäytännöt perustuvat nykyaikaiselle liikkeenjohdollisen prosessiajattelun pohjalle rakentuviin, ulkoisille asiakkaille lisäarvoja tuottaviin ydinprosesseihin sekä näille sisäisiä palveluita tuottaviin tukiprosesseihin.

Prosessien ideana on, että on olemassa jotain pysyvää ja toistuvaa, josta voidaan sopia ja jota voidaan mallintaa ja kehittää. Liiketoimintaprosessit rakentuvat loogisesti toisiinsa liittyvien toimintojen ketjuista, jotka alkavat asiakastarpeesta ja päättyvät tämän tarpeen tyydyttämiseen. Prosessit koostuvat näin resursseista, resurssien harjoittamasta toiminnasta ja toiminnan tuotoksista. Prosessin omistaja vastaa prosessinsa toiminnasta. Organisaatoraja-aidoista riippumattomina prosessit soveltuvat erinomaisesti useista toimijoista koostuvien suunnitteluryhmien työmuodoiksi.

RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 suunnittelukäytännöissä suunnittelutoiminnot on jäsennely ulkoisiin asiakkaisiin yhteydessä oleviin sekä heille suunnittelulisäarvoja jalostaviin ja tuottaviin MIKSI-, MITEN- ja MITÄ -ydinprosesseihin. PÄÄSUUNNITTELU-TALOUS-, LAATU-, NORMISTO- ja EKOLOGIA -tukiprosessit luovat omilla sisäisillä palveluillaan edellytykset ydinprosessien toiminnalle.

Ydinprosessien ulkoinen asiakaspainopiste vaihtelee prosesseittain. Ensimmäisenä käynnistyvän MIKSI- prosessin ulkoinen asiakaspainopiste on käyttäjinä tilojen toiminnallisuudesta kiinnostuneilla sekä toteuttajana hankkeen taloudellisuutta arvioivilla ja kohteen ympäristöönsä sopeutumista tarkastelevilla tahoilla. MITEN- prosessin ulkoisia asiakkaita ovat ennen kaikkea hankkeeseen ryhtyvän rakennuttajatahot, viranomaiset sekä kohteen tarjoajat ja ylläpitäjät. MITÄ- prosessin ulkoinen asiakaspainopiste on rakentamis- ja ylläpitotahoilla.

MIKSI-prosessi on assosioivaan suunnitteluun painottunut suunnitteluprosessi. Siinä eri suunnittelualojen asiantuntijat pääsuunnittelijan johdolla yhdessä hankkeeseen ryhtyvän kanssa prosessoivat hankkeen suunnittelulliset tavoitteet sekä laativat prosessin tuotoksena kohteesta yhtenäisen KUVAUKSEN. Siinä kerrotaan miten rakennus ja rakennetut alueet sijoittuvat ympäristöönsä, miltä rakennus näyttää ja miten sen on tarkoitus toimia suunnitelluissa käyttötarkoituksissa sekä millaiseksi sen elinkaari on tarkoitettu taloudellisesti, teknisesti ja ekologisesti.

Suunniteltavaa kohdetta tarkastellaan käyttökelpoisuuden (utilitas), kauneuden (venustas) ja kestävyuden (firmitas) näkökulmista.

RAKENTAMISHANKKEEN SUUNNITTELUKÄYTÄNTÖ

1. KÄYTTÖKELPOISUUS

1.1 TOIMIVUUS

- 1.1.1 Suhde kontekstiin, käyttö-tarkoitukseen ja statukseen
- 1.1.2 Paikan ja tilojen jäsentyneisyys
- 1.1.3 Orientoivuus
- 1.1.4 Mitoitus
- 1.1.5 Sopeutuvuus ja joustavuus
- 1.1.6 Sisäympäristö
- 1.1.7 Työympäristö
- 1.1.8 Turvallisuus

1.2 ELINKAARITALOUDELLISUUS

2. KAUNEUS

2.1 INTEGROITUMINEN YMPÄRISTÖÖN

- 2.1.1 Kaupunkikuvallinen sopeutuminen
- 2.1.2 Massoitelu
- 2.1.3 Mittakaava
- 2.1.4 Suhteellisuus
- 2.1.5 Rytmii
- 2.1.6 Yksityiskohdat, materiaalit ja värit

2.2 SUHDE IHMISEEN

- 2.2.1 Arkkitehtoninen yhtenäisyys ja muotokieli
- 2.2.2 Ilmauksellisuus
- 2.2.3 Eheys
- 2.2.4 Rakennus- ja talotekniikan yhteensopivuus

3. KESTÄVYYS

3.1 RAKENTEELLINEN KESTÄVYYS

- 3.1.1 Tekniset mitoitusperusteet
- 3.1.1.1 Rakennustekninen mitoitus
- 3.1.1.2 Rakennusfysiikkaalinen mitoitus
- 3.1.1.3 Talotekninen mitoitus

3.1.2 Huollettavuus

- 3.1.2.1 Kunnossapidettävyyden
- 3.1.2.2 Korjattavuus

3.2 EKOLOGINEN KESTÄVYYS

- 3.2.1 Luonnonvarojen kulutus
- 3.2.2 Ympäristökuormat
- 3.2.3 Sisäolosuhteiden laatu
- 3.2.4 Käyttökä
- 3.2.5 Prosessi
- 3.2.6 Yhdyskunta ja luonto

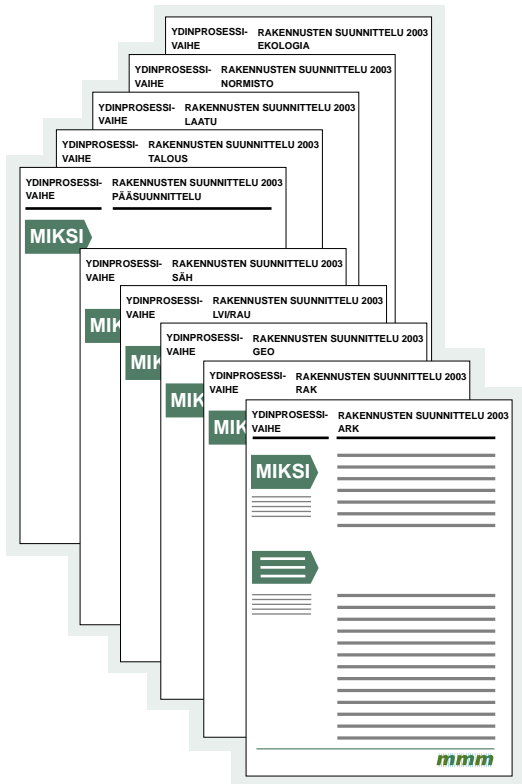

Kuvauksen jälkeen käynnistyvässä MITEN-prosessissa kohde suunnitellaan rakennus- ja taloteknisten järjestelmien kokonaisuutena, joiden tulee yhdessä toteutettuna tuottaa KUVAUKSESSA esitetty lopputulos. Prosessin tulosteet, järjestelmäsuunnitelmat palvelevat hankintojen valmistelua ja niiden avulla varmistetaan suunnitelmien mukaisen toteutuksen ristiriidattomuudesta ja rakennettavuudesta.

MITEN-prosessin toteutettavaksi hyväksytystä järjestelmäkokonaisuudesta tuotetaan MITÄ-prosessin tulosteina järjestelmällistä rakentamista, elinkaarenaikaista ylläpitoa ja purkua varten tarvittavat suunnitelmat, selostukset ja ohjeet.

Erilliset tukiprosessit palvelevat MIKSI-, MITEN- ja MITÄ -prosesseja prosessien hallintoon ja ohjaukseen, laadun- ja normistojen hallintaan, taloudelliseen ohjaukseen ja ekologisiin kysymyksiin liittyvissä asioissa.

RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 suunnittelukäytännön yleisen tason kuvaus sisältää suunnittelualoittaiset ydinprosessi- ja prosessikohtaiset tukiprosessikuvaukset. Prosessikuvauksissa on selostettu prosessin tarkoitus, prosessin päävaiheet, prosessiin osallistuvien roolit ja heidän toimintansa prosessissa sekä prosessitulosteet. Prosessikuvaukset toimiva nykyisin käytössä olevien tehtäväluetteloiden tapaan suunnitteluuyhteistyön sopimuskäytännön työkaluina. Hanketasolla osapuolet laativat hankekohtaiset prosessikuvaukset, jotka toimivat suunnittelutyön ohjaustyökaluina.

MITÄ UUDISTUKSELLE SAAVUTETAAN?

RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 suunnittelu-käytännöt tukevat suunnittelupalvelujen tarjonnassa, tuotannossa ja yhteistyökäytännöissä asiakaslähtöisiä, verkottumiseen ja kumppanuuksiin sekä elinkaari- ja ympäristöosaamiseen ja hyvään laatuun luottavia toimintakulttuureita.

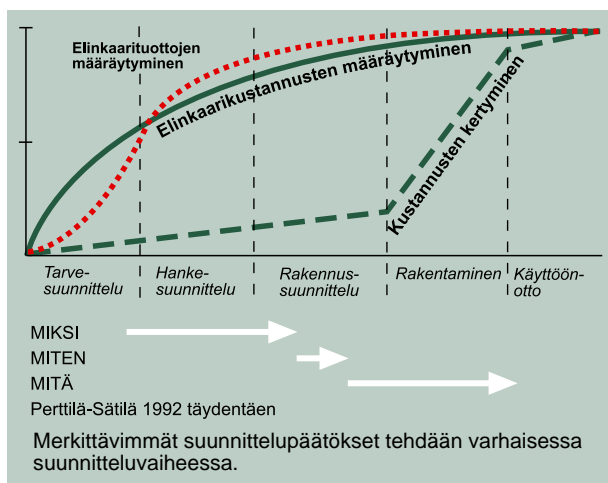
Asiakas- ja käyttäjälähtöisyys ilmenee mm. laajan asiantuntijaosaamisen painottamisessa suunnittelun alkupäähän, missä tehdään rakennuksen palvelutason, elinkaarenaikaisten tuottojen ja kustannusten sekä rakennettuun ympäristöön sopeutumisen kannalta kaikkein merkittävimmät suunnittelupäätökset.

Uudistuneet prosessit ja käytännöt tukevat inhimillisten voimavarojen ja tietopääoman kehittymistä suunnittelu-lisäarvoja tuottavaksi osaamispääomaksi. Uudet käytännöt helpottavat suunnitteluyritysten mahdollisuuksia soveltaa aikaisempaa paremmin liiketoimintansa kehittämisessä nykyaikaisia liikkeenjohdon menetelmiä. Yhdessä nämä edistävät palveluntuottajien mahdollisuuksia parantaa tuottavuutta ja kannattavuutta, mikä on välttämätöntä laadukkaiden palveluiden turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Rakennushankkeeseen ryhtyvälle uudistus tarjoaa mahdollisuuksia kiinteistöinvestointien kannattavuuden parantamiseen. Tilojen käyttäjille uudet käytännöt mahdollistavat paremmat edellytykset osallistua toimivan, terveellisen, viihtyisän ja turvallisen sisä- ja työympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen. Virheettömämmät suunnitelmat ja yhteiset prosessit antavat rakentajille paremmat edellytykset selviytyä omista velvoitteistaan tehokkaammin ja sovitussa aikataulussa.

UUDISTUKSEN TOTEUTUS

Suunnittelukäytäntöjen uudistus, RAKENNUSTEN SUUNNITTELU 2003 on toteutettu SKOL:in ja ATL:n järjestämän avoimen aatekilpailun voittaneen MMM-ryhmän prosessiehdotuksen pohjalta. Kehitystyöhön ovat toteutuksesta vastanneet MMM Kehitys Oy:n lisäksi osallistuneet useat rakentamisen asiantuntija-organisaatiot. SKOL:in, ATL:n ja RAKLI:n edustajat ovat osallistuneet hankkeen ohjausryhmätyöskentelyyn.

AIR-IX
TALOTEKNIikka

KSOY
ARKKITEHTUURIA

A-Insinöörit Oy

INNOGEO OY

PROJEKTIKONSULTIT OY

teräselementti oy

SKOL

Suunnittelu- ja konsultti-
toimistojen liitto SKOL ry
Pohjantie 12 A
02100 ESPOO
puh: 09-460 122
fax: 09-467 642
www.skolry.fi

ATL

Arkkitehtitoimistojen Liitto
Erottajankatu 15-17 A
00130 Helsinki
puh. 09-5844 4218
fax 09-176 950
www.atl.fi

mmm
KEHITYS OY

Keulakatu 2
33410 Tampere
Puh. 0400-638 720
www.supro.info